

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

KTO ja kuntakohtaiset painelaskelmat

VM:n webinaari
12.5.2021

VM, Kunta- ja aluehallinto-osasto
Neuvotteleva virkamies Miikka Vähänen

Johdanto

- Kuntalain mukaan kuntatalousohjelmassa kuntien rahoitusaseman muutosta arvioidaan koko maan näkymien ohella myös kuntaryhmittäin
- Kuntien rahoituksen tasapainotilaa kuvataan ohjelmassa **toiminnan ja investointien rahavirta** -käsitteen avulla
- KTO:n kuntakohtaisissa painelaskelmissa lähtökohtana on se, että niiden perusteella arvioitu kehitys noudattaa VM:n paikallishallinnon ennustetta. Tämä on lähtökohtana kun rakennetaan kuntakohtaista painelaskelmaa.
- HUOM! Kuntakohtaiset arviot luonnollisesti hyvin epävarmoja ja niihin tulee suhtautua tietyin varauksin
- Tarkasteluperiodille osuu monta poikkeuksellista vuotta, jonka vuoksi nyt esitettyihin arvioihin tulee suhtautua poikkeuksellisen varovaisesti

Miten arvioidaan? Toimintakate

- Lähde: VM:n kunta- ja aluehallinto-osaston laskelmat, Tilastokeskuksen kuntataloustilasto, VK:n KTAS-raportointi
- Ennustemenetelmä vuosille **2021-2022**: kuntien ilmoittamat TA ja TS tiedot, jotka skaalataan koko maan ennustettuun tasoon (VM:n ennuste) → kuntakohtaiset suhteet pysyvät TA/TS tietojen mukaisina, mutta ne viedään ennustettuun koko maan tasoon

Miten arvioidaan? Toimintakate

- Ennustemenetelmä vuosille **2023-2025**: arvioidaan kunnan toimintakatteen muutosta suhteessa väestörakenteen muutokseen. Kuntakohtainen toimintakate-ennuste viedään VM:n koko maan ennusteeseen
- Kuntien soten jälkeiset tehtävät jaetaan 4 eri palveluun:
 - 1) Päivähoito
 - 2) Esiopetus
 - 3) Perusopetus
 - 4) Muut tehtävät
- Näiden perusteella lasketaan TK:n ikäryhmäkohtaiset ennusteen kautta kunnille volyymikasvuennuste
- Kuntakohtaiset ennusteet viedään VM:n koko maan ennusteeseen

Miten arvioidaan? Valtionosuudet

- Lähde: VM:n kunta- ja aluehallinto-osaston ennuste
- Vuoden 2022 ennakkollinen valtionosuus
 - Ikärakenne (pl. saaristoisuus), vieraskielisyys, kaksikielisyys, asukastiheys
 - Syrjäisyyskerroin (huom. uusi syrjäisyyskerroin vuosille 2022-2026; edellinen vuosilta 2017-2021)
- Sote-siirron muutosrajoitin ja järjestelmämuutoksen tasaus vuoden 2022 tason laskelmasta
- Vuosille 2023-2025 valtionosuuksissa on otettu huomioon indeksiennusteet ja väestöennuste

Valtionosuudet – soten siirto ja siirrettävät erät

- Kustannukset 20,63 mrd.
- Valtionosuuksista siirretään sote-relevantit osat 5,35 mrd.
 - Laskennallista kustannuksista 70%
 - Lisäosista 70%
 - Lisäyksistä ja vähennyksistä 35%
 - = yhteensä noin 67,5% siirtyy
- Veromenetysten kompensatioista 1,84 mrd. (70%)
- Yhteisöverosta 0,67 mrd. (1/3 kuntien jako-osuudesta)
- Kunnallisverosta 12,84 mrd.
- **UUSI KUNNALLISVERON LEIKKAUSPROSENTTI 12,39 %-yks.** (vrt. lokakuun 2020 päivitysversio 13,26 %-yks.)

Miten arvioidaan? Verotulot

- Lähde: VM:n vero-osaston ennuste ja kunta- ja aluehallinto-osaston laskelmat
- Kunnallisvero: VM: kuntakohtainen ennusten kunnallisveron jako-osuuksista ja koko maan ennuste
- Yhteisövero: uusin yhteisöveron kuntakohtainen jako-osuus (pidetään vakiona) ja koko maan ennuste
- Kiinteistövero: lasketaan kiinteistöveron vuosien 2019-2021 kuntakohtaisten verotusarvojen muutoksen kautta jokaisella kunnalle keskiarvo (kerroin), jonka kautta kunnille lasketaan ennuste vuosille 2022-2025. Arvioidut kuntakohtaiset kiinteistöveron suhteet kiinnetään koko maan ennusteeseen

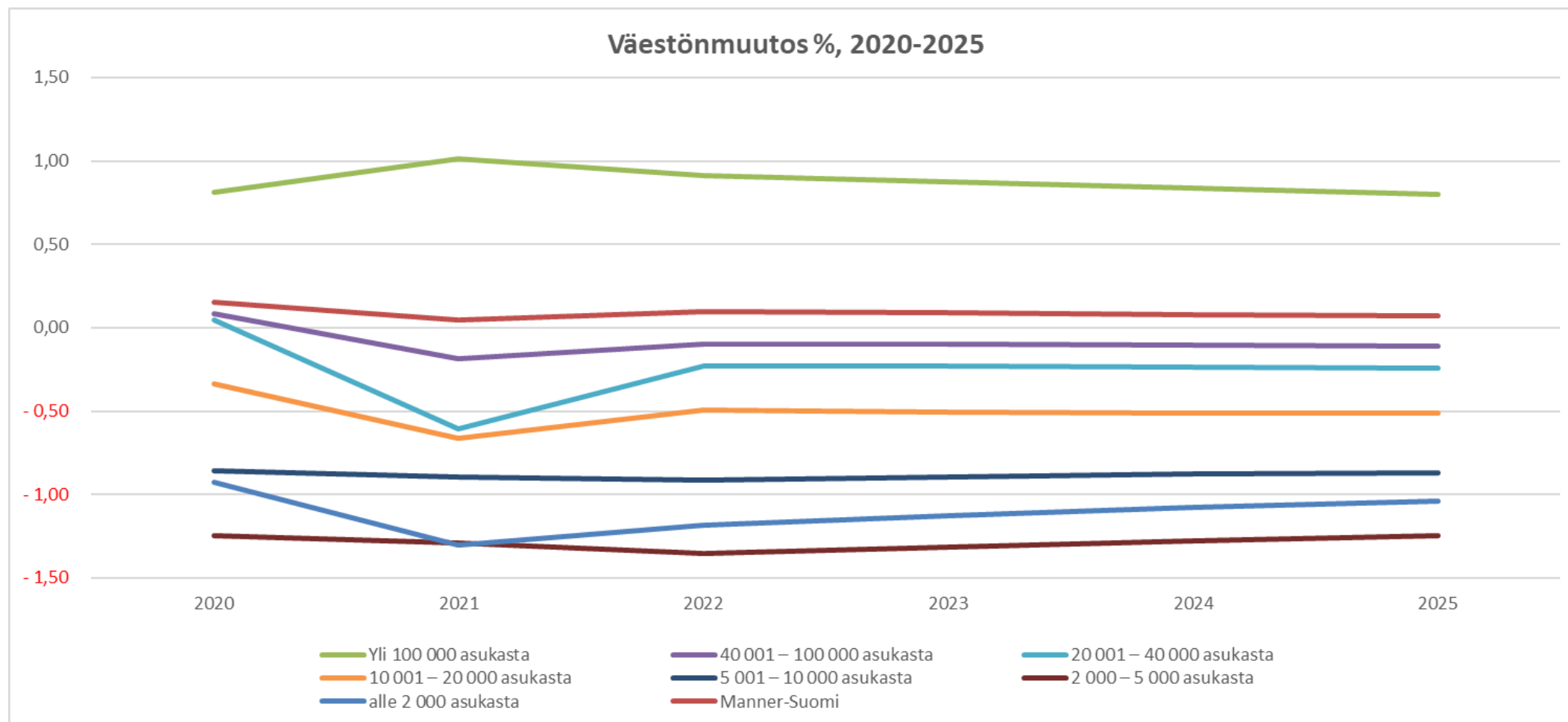
Miten arvioidaan? Nettoinvestoinnit

- Lähde: VM:n kunta- ja aluehallinto-osaston laskelmat ja kuntien ilmoittamat tilinpäätösennakko -ja talousarviotiedot.
- Vuodet 2021-2023 kuntien TA/TS-tietoja
- Nettoinvestointien kohdalla laskelmassa on laskettu vuosien 2019–2021 taloustietojen perusteella yksittäiselle kunnalle kolmen vuoden keskiarvo, jonka kautta kunnan nettoinvestointien kehitystä on arvioitu ottamalla huomioon koko maan ennustettu muutos.
- Tätä kuntakohtaista keskiarvoa on viety eteenpäin vuodesta 2024 alkaen koko maan ennustetun vuosimuutoksen mukaan.
- Sote-uudistuksen vaikutusta kuntien nettoinvestointeihin ei ole otettu tässä arviossa huomioon. *Vuoden 2019 taloustilaston perusteella kuntien investoinneista sosiaali- ja terveydenhuollon osuus kuntien investoinneista oli noin 4 prosenttia.

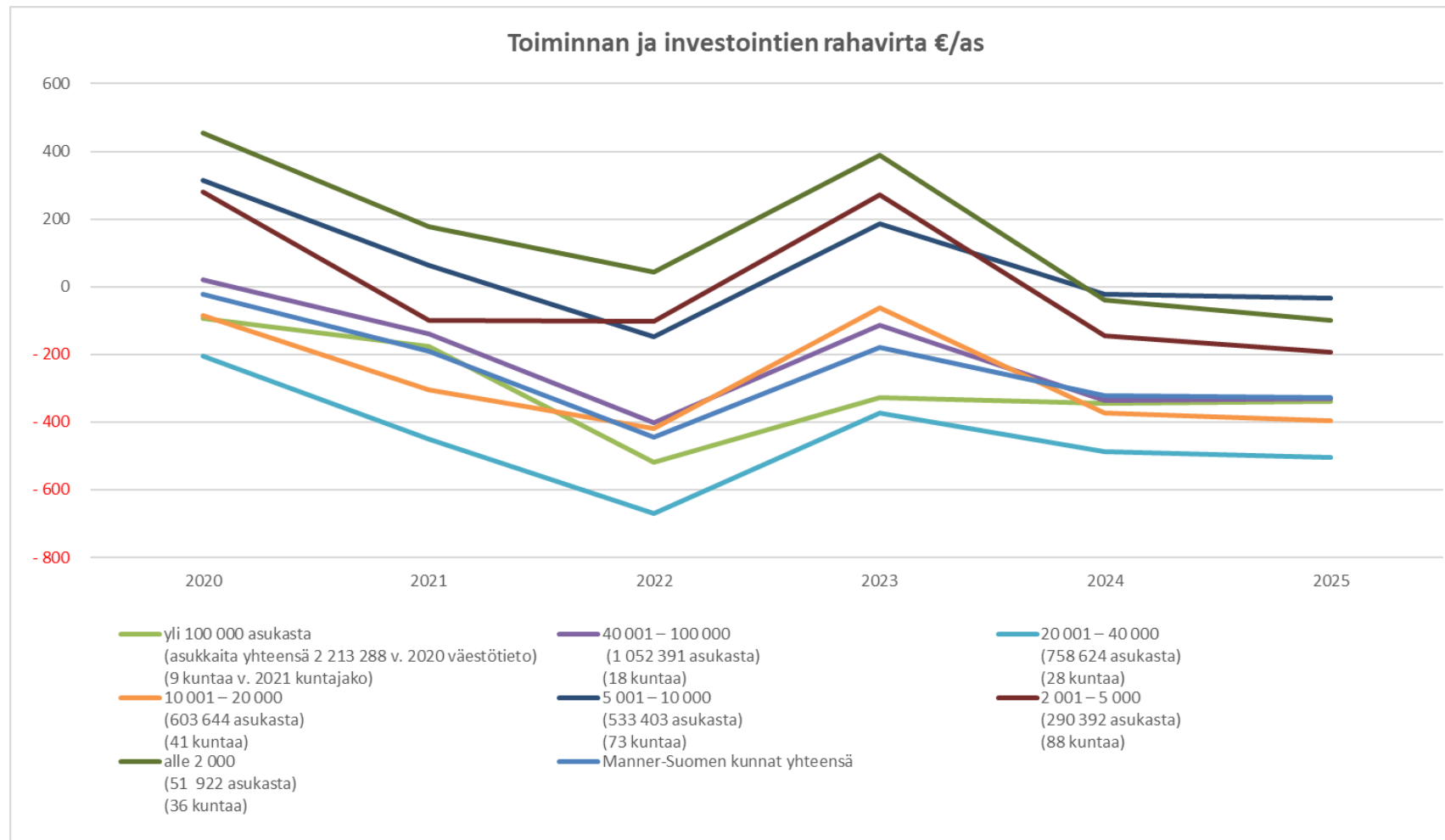
Miten arvioidaan? Muut erät

- Muissa erissä lähtökohtana on kuntien ilmoittamat TA ja TS tiedot, joita on viety eteenpäin koko maan ennustetulla muutoksella (VM:n arvio)

TK:n väestöennuste kuntakokoryhmittäin

Toiminnan ja investointien rahavirta kuntakokoryhmittäin €/as

Lopuksi

- Kuntakohtaiset arviolaskelmat perustuvat pitkälti kuntien ilmoittamien talousarvio- ja suunnitelmätietoihin, koko maan ennustettuun muutokseen sekä Tilastokeskuksen tekemään kuntien väestöennusteeseen
- On selvää, että kuntakohtainen arvio on hyvin epävarma eikä yksittäisen kunnan lukuja pidä tulkita yksiselitteisesti
- Tarkasteluperiodille osuu monta poikkeuksellista vuotta, jonka vuoksi nyt esitettyihin arvioihin tulee suhtautua poikkeuksellisen varovaisesti
- Erityisesti koronapandemian aiheuttama epävarmuus on tällä hetkellä suuri erityisesti toimintakatteen sekä verotulokertymän osalta
- Kuntakokoryhmittäinen tarkastelu kuitenkin kertoo eri kuntien talouden kehityksen suunnasta ja tilasta, joten sitä on mielekästä tarkastella, mutta tulkinnoissa tulee harjoittaa varovaisuutta

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos!